

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerinde Teknoloji Kullanma Durumları*

Münevver YILDIRIM**¹ & Ufuk ŞİMŞEK²

Gönderilme Tarihi: 27 Ocak 2023 Kabul Tarihi: 23 Mayıs 2023
DOI: 10.38015/sbyy.1243244

Öz:

Bu araştırmanın amacı sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumlarına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Çalışma nitel araştırma türlerinden biri olan temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın araştırma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Erzurum İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı, Palandöken ve Yakutiye İlçelerinde görev yapan 10 tane sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada elde edilen veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat soruları ve ses kayıt cihazı ile elde edilmiştir. Araştırmada elde edilmiş olan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin tamamının teknoloji ile ilgili araçlar kullandığı ve bu araçlar içerisinde en fazla etkileşimli tahtanın tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmaya göre teknolojik aletlerle ilgili teknik sorunların yaşanması ve internet erişim sorununun olması öğretmenler tarafından en fazla belirtilen sorunlar içerisinde yer almaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı teknoloji kullanımının derse katkı sağladığını belirtmiştir. Buna yönelik olarak teknolojik aletlerin dersi somutlaştırdığı, öğrencilerin ilgisini çektiği, dersi görsel anlamda zenginleştirdiği ve öğrencileri aktif hale getirdiği gibi görüşlerin öne çıktığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonuçları doğrultusunda EBA etkinliklerinin geliştirilip zenginleştirilmesi, ders konularına uygun daha fazla içerik üretilmesi, öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması, öğretmen ve öğrenci etkileşimine açık içeriklerin üretilmesi gibi önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler öğretimi, teknoloji kullanımı, öğretmen görüşleri.

Abstract:

The aim of this research is to determine the opinions of social studies teachers about the use of technology in their lessons. The study was carried out with the basic qualitative research design, which is one of the qualitative research types. The research group of the study consists of 10 social studies teachers working in the districts of Palandöken and Yakutiye, affiliated to the Erzurum Provincial Directorate of National Education in the 2022-2023 academic year. The data of this study were obtained with semi-structured interview questions prepared by the researcher and a voice recorder. The data obtained in the research were analyzed by content analysis. As a result of the data obtained, it was concluded that all of the teachers used technology-related tools and the smart board was

Atf:

Yıldırım, M., & Şimşek, U. (2023). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumları. *International Journal of New Approaches in Social Studies*, 7(1), 64-83. <https://doi.org/110.38015/sbyy.1243244>

¹Atatürk Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0001-7745-0219

²Atatürk Üniversitesi, Türkiye. Orcid ID: 0000-0002-4699-0674

*Bu çalışma, 13. Uluslararası Sosyal Beşeri ve Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuştur.

**Corresponding Author: munevveryildirim--@hotmail.com

the most preferred among these tools. According to the study, experiencing technical problems with technological devices and having internet access problems are among the most frequently mentioned problems by teachers. All of the teachers who participated in the study stated that the use of technology contributed to the lesson. In this regard, it has been determined that the technological tools embody the lesson, attract the attention of the students, enrich the lesson visually, and activate the students. In line with the results of the research, suggestions were made such as developing and enriching EBA activities, producing more content suitable for course topics, increasing the applications that will attract students' attention, and producing content open to teacher and student interaction.

Keywords: Social studies teaching, technology use, teacher opinions.

GİRİŞ

Günümüzde baş döndürücü hızla ilerleyen teknoloji, toplumsal hayatın ekonomik ve sosyo-kültürel alanlarında kayda değer dönüşümler gerçekleştirmektedir. Diğer alanlarda olduğu gibi, eğitimde de öğrenmenin daha kolay, pratik ve kalıcı olmasını sağlamak için, yeni öğretim materyalleri, programları ve uygulamaları kullanılmaktadır. Bu bağlamda eğitimin niteliğini ve verimliliğini yükseltebilmek için eğitim programları ile ilgili ders araç-gereçlerinden faydalanma yoluna gidilmesi gerekmektedir (Nalçacı & Ercoşkun, 2005).

Eğitimle davranış değiştirmenin geniş, karmaşık ve çeşitli kaynaklardan beslendiği en önemli amacının ise mutlu insan yetiştirmek olduğu bir öğrenme çağını tecrübe ediyoruz. Bu açıdan bakıldığında eğitim, insanı daha fazla bilgiyle donatmaktan öte, bilgiyi daha hızlı, yaratıcı, yararlı, teknik özelliklerle destekleyecek bir şekilde kullanacak bireyler yetiştirmeyi temel almaktadır (Erginer, 2016). Öğretim programının yapılandırmacı eğitim felsefesine göre oluşturulduğu göz önünde bulundurulduğunda öğrenme sürecinde teknolojinin rolünün çok önemli olduğu kabul edilmektedir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında bilgi, öğrenciler tarafından doğal çevre, sosyokültürel içerik ve ön bilgi ile ilişkilendirme sonucu oluşturulur. Yani öğrencilerin bizzat aktif olması çok önemlidir (Yanpar Şahin, 2004). Bu açıdan teknolojinin eğitime yansımaları ile öğretim ortamındaki etkinliklerin zenginleştiği ve öğrencinin aktif hale geldiği söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin bilgisayar konferansı, e-mail, video-konferans ve grup yazılımları gibi teknolojiler ile gerçek dünya etkileşimlerinde bulunmasına imkân verilebilir. Bu amaçlar doğrultusunda Türkiye’de birçok alanda teknoloji kullanımına yönelik projeler hayata geçirilmiştir. Eğitim alanında ise 1980’lerden itibaren farklı projeler uygulanmıştır. 2010 yılında oluşturulan FATİH Projesi ise, eğitim alanında köklü değişimler yapmayı hedefleyen, geniş kapsamlı bir proje olmuştur. Bilgi ve iletişim teknolojilerini eğitim ile bütünleştirmeyi hedefleyen bu proje ile eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması amaçlanmıştır (Ekici & Yılmaz, 2013).

Okullarda eski tarihlerden beri kullanılan teknolojik aletlerden bahsedilecek olursa tepegöz, radyo, video ve TV gibi araçların kullanımı buna örnek olarak gösterilebilir. Günümüzde eğitim kurumlarının gelişimini etkileyen ve niteliğini değiştiren en kritik gelişme ise internet ve bilgisayar ile ilgili teknolojilerdir (Aksoy, 2003). Bu gelişmelere bağlı olarak öğretmenlerin öğretim sürecinde karşılaşılan güçlüklerin üstesinden gelmek ve etkili öğrenmeleri gerçekleştirebilmek için birçok öğretim yöntemini barındıran ve aynı anda birden fazla duyu organına hitap eden bilgisayar, etkileşimli tahta, flash bellek, kamera, tarayıcı, cep telefonu, fotoğraf makinesi, projeksiyon, ses kayıt cihazı, (Özel, 2014) tablet bilgisayarlar (Tekerek, Altan & Gündüz, 2014) gibi teknolojik araçları kullanması gerekmektedir. Çünkü bulunduğumuz yüzyılda teknoloji açısından zengin bir eğitim ortamı sağlamak için bilgiye ulaşabilmekte, paylaşmakta ve bilgiyi depolamakta önemli araçlar kullanılmaktadır. Bunlar son yıllardaki gelişmelerle birlikte öğretimi birçok açıdan destekleyen e-kitap (Işık, 2013),

animasyon (Aktürk, Yazıcı & Bulut, 2013), sanal gerçeklik (Gedik, 2020; Say & Pan, 2017), sanal müze (Şimşek ve Kaymakçı, 2015), arttırılmış gerçeklik (Azı, 2020), metaverse (Batdı, Akyol & Arslan, 2022), sanal sınıf (Albayrak, 2017) gibi yeni teknolojiyi içerisinde barındıran uygulamalardır.

Teknolojik araçların kullanımından bahsedilecek olursa teknolojinin, eğitimin birçok alanına katkı sağladığı yapılan bazı çalışmalarla ortaya konmuştur (Akpınar, Aktamış & Ergin, 20002; Baloğlu Uğurlu, 2014; Boz & Özerbaş, 2020; Dere & Ateş, 2020; Özel, 2014; Picard, 2009). Teknolojik araçların, öğrencileri gerçek hayata hazırladığı ve öğrencilerin bu sayede yaşam boyu öğrenmelerde daha fazla algıladığı yönünde katkılarının olduğu (Özel, 2014), konuları somutlaştırdığı, öğrencilerin motivasyonlarını arttırdığı, derslere aktif katılmalarına ve yaparak yaşayarak öğrenmelerine zemin oluşturduğu (Dere & Ateş, 2020) söylenebilmektedir. Yine bunların dışında eğitim ortamında kullanılacak olan verilerin düzenlenmesi, sınıflandırılması, depolaması ve görsellerle sunum yapılmasında teknolojik araçlar kullanılabilir (Baloğlu Uğurlu, 2014). Ayrıca eğitimde teknolojinin kullanılmasının öğrenmeye destek sağladığı, derse ilgiyi arttırdığı, araştırma imkanlarını genişlettiği ve başarıyı arttırmada olumlu katkı sağladığı görülmektedir (Akpınar, Aktamış & Ergin, 20002). Bu bilgilere ek olarak teknolojik araçların etkili kullanıldığında zamandan tasarruf sağlaması, konuların daha hızlı öğrenilmesi ve öğrenilenlerin kalıcı olması gibi faydalarının bulunduğu da söylenebilmektedir (Dere & Ateş, 2020; Yılmaz & Şeker, 2016; Picard, 2009).

Öğrenme ortamında birçok faydası bulunan teknolojik araç ve gereçlerin sosyal bilgiler dersi kapsamında kullanılması da derse bir hayli önemli katkılar getirmektedir (Yeşiltaş, 2014). Sosyoloji, tarih, siyaset bilimi, coğrafya, iletişim, psikoloji, ekonomi, etnoloji, halk bilimi, arkeoloji, sanat tarihi ve uluslararası ilişkiler gibi birçok disiplini içerisinde barındıran sosyal bilgiler dersi (Bilgili, 2019) teknolojinin kullanılması konusunda önemli bir ders olarak görülmektedir (Açıkalın, 2016). Teknolojik araçlar, öğrencilerin birçok duyu organına aynı anda hitap edebildiğinden öğrencinin ezberlemeden öğrenmesi sağlanır ve bu şekilde dersler daha zevkli hale gelebilir. Teknolojik araçlar öğrencilerin aynı konular hakkında çeşitli kaynaklardan değişik bilgiler edinip eleştirel düşünme becerisini geliştirmesine katkı sağlayabilir. Teknoloji ile harita ve yerler üç boyutlu olarak gösterilerek, öğrencilerde mekân algısının oluşması kolaylaştırılabilir. Ayrıca sanal geziler ile tarihi yerler ve müzeler sınıf ortamında ziyaret edilebilir (Özel, 2014). 2005 sosyal bilgiler dersi öğretim programının yenilenmesinde önemli bir yeri olan teknolojik gelişmeler (Yeşiltaş & Kaymakçı, 2014) 2018 yılında güncellenen öğretim programında da kayda değer bir şekilde yer almıştır. Güncel sosyal bilgiler dersi öğretim programına bakıldığında öğrencilerin dijital yetkinlikler, bilim ve teknolojiye temel yetkinlikler kazanması, teknolojik gelişmelerin farkında olması ve bu gelişmeleri bilinçli bir şekilde kullanması gerektiği dikkat çekmektedir. Ayrıca öğrencilere kazandırılması gereken becerilerden dijital okuryazarlık ve medya okuryazarlığı da 2018 öğretim programında yer almaktadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Bu açılarından bakıldığında teknolojik araç ve uygulamaların sosyal bilgiler eğitiminde kullanılması bir hayli önemli görülmektedir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumlarına yönelik görüşlerini tespit etmektir. Bu bakımdan teknolojinin hızla geliştiğinin, yeni programların, yeni teknolojik araçların ortaya çıktığının ve bu gelişmelerin etkilediği eğitim sistemimizde sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik araçları derslerinde etkili bir

şekilde ne kadar kullandıklarının, ihtiyaçlarının ve eksikliklerinin tespit edilmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu doğrultuda aşağıda yer alan ana problem cümlesi ve alt problem cümleleri araştırmaya yön vermiştir.

- Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumları nelerdir?

Bu problem cümlesine bağlı olarak aşağıdaki alt problemler oluşturulmuştur.

1. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik araç kullanımına dair görüşleri nelerdir?
2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik araçları kullanırken karşılaşılabileceği sorunlar hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımının katkıları hakkındaki görüşleri nelerdir?
4. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojiyi en çok hangi ünite ve sınıf seviyesinde kullandıklarına dair görüşleri nelerdir?
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına yönelik önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma türlerinden biri olan temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. İnsanların gerçekliği, dış dünyalarıyla etkileşime geçerek nasıl inşa ettiği üzerine yoğunlaşan araştırmalara temel nitel araştırma denir. Burada tüm amaç, bireylerin yaşamış oldukları hayatlarını ve tecrübelerini nasıl anlamlandırdığını çözmektedir (Merriam, 2018).

Çalışma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılı Erzurum İli Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı, Palandöken ve Yakutiye İlçelerinde görev yapan 4 kadın ve 6 erkek olmak üzere toplamda 10 tane sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğretmenlerin yaş aralıkları 33 ve 40 arasında olup çalışma grubu uygun örnekleme yöntemine göre seçilmiştir. Uygun örnekleme yöntemi zaman, para ve işgücü kaybını önlemeyi temel alan örnekleme yöntemidir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2014).

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada ihtiyaç duyulan veriler, araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış mülakat soruları ile toplanmıştır. Bu sorular sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumları ile ilgili 5 tane açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Mülakatta kullanılan sorular aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Mülakatta kullanılan sorular ve temsil edilen tema

Mülakat soruları	Temsil edilen tema
1. Sosyal bilgiler öğretmenleri teknoloji ile ilgili araçlar kullanmakta mıdır? Eğer kullanıyorsa ne tür teknolojik araçlar kullanmaktadır?	Derslerde kullanılan teknolojik araçlar
2. Sosyal bilgiler öğretmenleri teknolojik araçları kullanırken herhangi bir sorunla karşılaşmakta mıdır? Bu yönde düşünceleriniz nelerdir?	Teknolojik araç kullanımında yaşanan sorunlar
3. Sosyal bilgiler öğretmenleri teknoloji kullanımının derse katkı sağladığını düşünüyor mu? Bu yönde düşünceleriniz nelerdir?	Teknoloji kullanımının katkıları
4. Sosyal bilgiler öğretmenleri en çok hangi ünite ve hangi sınıf seviyesinde teknoloji kullanmaktadır? Neden?	Teknolojinin kullanıldığı üniteler ve sınıf seviyeleri
5. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına yönelik önerileri nelerdir?	Teknoloji kullanımına yönelik öneriler

Tablo 1’de mülakatta kullanılan sorular ve bu sorulara ait olan temalar görülmektedir. Hazırlanan sorular, konu alanında uzman olan bir profesör, bir doçent ve bir doktor öğretim üyesine gösterilmiş, ölçülmek istenen konu kapsamında görüşler alınmış ve sorular ile ilgili gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu düzeltmeler ikinci, üçüncü ve dördüncü soru ile ilgilidir. Soruların yerleri değiştirilmiş olup dördüncü soru çalışmaya eklenmiştir. Mülakatlar yapılırken verileri elde etmek için ses kayıt cihazı ve not almak için bir de defter kullanılmıştır.

Araştırmanın Uygulama Süreci

Erzurum İli Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı Palandöken ve Yakutiye İlçelerindeki okullarda görev yapan 10 tane sosyal bilgiler öğretmeni ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırma için veriler alınmadan önce araştırmacı tarafından öğretmenlere araştırmanın konusu ve amacına dair detaylı bilgi verilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin sorulara daha rahat cevaplar verebilmeleri için isimlerinin çalışmada kullanılmayacağına dair teminat verilmiştir. Yapılan görüşmeler, katılımcıların başka bireylerden etkilenmeyeceği ve düşüncelerini serbestçe ifade edebileceği bir sınıf ortamında araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiş ve ses kayıt cihazı yardımıyla kayıt altına alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilmiş olan veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde toplanan verilerin önce kavramsallaştırılması, daha sonra da ortaya çıkan kavramlara göre mantıklı bir biçimde düzenlenmesi ve buna göre veriyi açıklayan temaların saptanması gerekmektedir. İçerik analizi dört aşamada gerçekleşir: verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması (Yıldırım & Şimşek, 2016).

Araştırmanın analiz sürecinin ilk aşamasında öğretmenlerden ses kaydı ile alınan veriler bilgisayara kaydedilmiş ve araştırmacı tarafından birkaç kez okunmuştur. Araştırmada elde edilen veriler, katılımcılara mail üzerinden gönderilmiş ve katılımcıların onayı alınarak araştırmanın geçerliliği arttırılmaya çalışılmıştır. Katılımcı doğrulaması denilen bu süreçte, katılımcılardan alınan kendi verileri katılımcılara iletilir, onlardan verilerin algılanışı ve bu verilere dayanılarak yapılan yorumların doğruluğunun kontrol edilmesi sağlanır (Merriam, 2018). Ayrıca veri analizinin geçerli ve tutarlı olması için ise görüşme yolu ile toplanan ham veriler uzman incelemesine tabi tutulmuştur. Uzman incelemesi alanda uzman bir profesör ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan toplantıda araştırmacı tüm süreçleri sözlü olarak uzmana aktarmış, topladığı verileri, ulaştığı sonuçları ve kendi yaklaşımının geçerliliğini uzmanla

değerlendirmiştir. Uzman ise verilen bilgiler, süreçler ve yapılan analizler doğrultusunda olumlu geri bildirimde bulunmuştur. Daha sonra çalışmanın amacı doğrultusunda elde edilmiş olan veriler frekanslarla gösterilmiş ve her soru için tablo oluşturularak bu tablolara dair yorumlamalar yapılmıştır. Bu bölümü desteklemek için ise öğretmenlerden alınan yanıtlar birbiri ile ilişkilendirilerek anlatı şeklinde sunulmuştur. Öğretmen isimleri ise cinsiyete göre E ve K olarak parantez içerisinde kodlanmıştır. Ayrıca birden fazla görüş belirtilen sorulara ilişkin yüzdelerin hesaplanmasında öğretmenlerin sayısı değil o konuda belirtilen görüşler sayısal olarak ele alınmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanımına yönelik görüşleri ele alınmıştır. Teknolojik araçların kullanımında karşılaşılabilecek sorunlar, teknoloji kullanımının katkıları, teknolojik araçların en fazla hangi ünite ve sınıf seviyesinde kullanıldığı ve öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik önerileri ile ilgili toplanan veriler bu bölümde yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Kullandığı Teknolojik Araçlar

Birinci soruda sosyal bilgiler öğretmenlerine teknoloji ile ilgili araçlar kullanıp kullanmadıkları ve eğer kullanıyorlarsa ne tür teknolojik araçlar kullandıkları sorulmuştur. Bu soru birinci alt amaç doğrultusunda bulgulara yer vermektedir. Bu alt amaca dair mülakata katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamı teknoloji ile ilgili araç kullandığını ifade etmiştir. Ne tür teknolojik araçlar kullanıldığına ise Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullandığı teknolojik araçlar (n=10)

İfadeler	f
Etkileşimli tahta	10
Projeksiyon cihazı	2
Ses bombası	2
Akıllı telefon	1
Radyo	1
Taşınabilir bellek	1

Tablo 2 incelendiğinde mülakata katılan öğretmenlerin en fazla etkileşimli tahta cevabını verdiği görülmektedir. Ayrıca projeksiyon cihazı ve ses bombası da etkileşimli tahtadan sonra frekansı yüksek olan diğer teknolojik aletler içerisinde yer almaktadır. Akıllı telefon, radyo ve taşınabilir bellek gibi araçların ise frekansının 1 olduğu ve öğretmenler tarafından fazla tercih edilmediği görülmektedir. Bu konuya yönelik öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Öğretmen 1(E), bu konuya dair teknolojik araçlar kullanmakta olduğunu söylemiş ve buna etkileşimli tahtaları örnek olarak göstermiştir. Ayrıca EBA gibi platformların ise büyük katkıları sağladığını ifade etmiştir. Aynı fikirde olan Öğretmen 2(K), Öğretmen 4(E), Öğretmen 6(E), Öğretmen 7(K), Öğretmen 8(E), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) ise derslerinde etkileşimli tahta kullandıklarını vurgulamışlardır. Öğretmen 2(K), etkileşimli tahtalarda EBA ve sanal ağı tercih ettiğini söylerken Öğretmen 4(E), dersi görsellerle desteklemek ve somutlaştırmak gerektiğinden dolayı etkileşimli tahtaları kullandığını belirtmiştir. Ayrıca bu dönem sadece 5. sınıflara girdiğini de eklemiştir. Bu bilgilere ek olarak Öğretmen 6(E), etkileşimli tahtalardan animasyon ve video izlettiğini söylerken Öğretmen 10(K) ise etkileşimli tahtalar ile dersi desteklediğini ifade etmiştir.

Bu bilgilerden farklı olarak Öğretmen 3(E), bilgisayar, projeksiyon, fotokopi makinası, ses topu, etkileşimli tahta gibi teknolojik araçlar kullandığını ifade etmiş, Öğretmen 5(K) ise sosyal bilgiler öğretmeni olarak teknolojik araçları derslerinde çok fazla kullandığını vurgulamıştır. Eğitim imkânlarının el verdiği ölçüde etkileşimli tahtaları çokça kullandığını ifade eden Öğretmen 5(K) bunların yanı sıra bilgisayar, akıllı telefon, projeksiyon cihazı ve yeri geldikçe ses bombasını da kullandığını belirtmiştir. Bu soruya detaylı bir şekilde cevap veren Öğretmen 5(K), radyo ve taşınabilir bellek gibi teknolojik araçları da derslerinde kullandığını vurgulamıştır.

Bütün bu görüşlere benzer olarak Öğretmen 8(E), etkileşimli tahtalardan EBA, Morpa Kampüs ya da özel ücretli siteleri kullandığını ifade etmiş ve dersleri kendisinin anlatıp etkileşimli tahta uygulamaları aracılığı ile de desteklemeye çalıştığını belirtmiştir. Bazen öğrencilere EBA'dan video test verdiğini söyleyen Öğretmen 8(E), pandemi döneminde Web 2.0 araçlarını da kısmen kullanmaya başladığını ve bu konuda kendisini ilerlettiğini de eklemiştir. Öğretmen 8(E)'in görüşlerine paralel olarak Öğretmen 9(E) ise etkileşimli tahtadan EBA, Morpa Kampüs ve Web 2.0 araçlarını kullandığını söylemiştir. Ayrıca Öğretmen 9(E), bu bilgilere ek olarak Power Point sunuları, görseller ve Youtube üzerinden videolar da kullandığını eklemiştir.

Birinci alt amaca dair öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde etkileşimli tahtanın tüm öğretmenler tarafından kullanıldığı, ses bombası ve projeksiyon cihazının ise Öğretmen 3(E) ve Öğretmen 5(K) tarafından kullanıldığı göze çarpmaktadır. Ayrıca yukarıdaki ifadeler incelendiğinde en fazla teknolojik aracın 5 numaralı öğretmen tarafından kullanıldığı görülmektedir. Yine farklı olarak radyo ve taşınabilir bellek gibi araçların Öğretmen 5(K) tarafından kullanıldığı da yukarıdaki öğretmen görüşlerinde yer almaktadır.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Teknolojik Araçları Kullanırken Yaşadığı Sorunlar

İkinci alt amaç doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenlerine teknolojik araçları kullanırken herhangi bir sorunla karşılaşmış olup olmadıkları sorulmuştur. Bu alt amaca dair mülakata katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin 8 tanesi teknolojik araçları kullanırken sorun yaşadığını ifade etmiş, iki tanesi ise sorun yaşamadığını belirtmiştir. Ne tür sorunların yaşandığı ise Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik araçları kullanırken yaşadığı sorunlar (n=10)

İfadeler	f
Teknik sorunların yaşanması	3
İnternet erişim sorununun olması	3
Öğretmenlerin teknoloji konusunda bilgisiz olması	2
Sınıfların projeksiyon cihazı için uygun ortama sahip olmaması	1
İnternet hızının düşük olması	1
Elektrik kesintisinin yaşanması	1
Öğrencilerin kolayca alışması	1
Etkileşimli tahtanın olmaması	1
Bazı sitelere erişim engelinin olması	1
Reklam videolarının dersi bölmesi	1
Öğrencilerde körelme yaşanması	1
Teknolojinin dersten uzaklaştırması	1
Öğrencilerin dinleme ve not alma becerilerinin olumsuz etkilenmesi	1

Tablo 3 incelendiğinde, teknolojik aletlerle ilgili teknik sorunların yaşanması ve internet erişim sorununun olması öğretmenler tarafından en fazla belirtilen ifadelerdir. Ayrıca öğretmenlerin teknoloji konusunda bilgisiz olması da frekansı yüksek olan ikinci ifade olarak göze

çarpılmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknolojik araçları kullanırken yaşadığı sorunları içeren öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Bu konuya dair herhangi bir sorunla karşılaşmadığını ifade eden Öğretmen 1(E), genç öğretmenlerin bu konuda problem yaşamadığını fakat elli yaş üstü öğretmenlerin teknolojik araçları kullanırken zorlanabileceğini söylemiştir. Benzer şekilde Öğretmen 8(E) ise orta düzeyde teknoloji bilgisinin olduğunu ve şimdiye kadar herhangi bir sorun yaşamadığını belirtmiştir. Öğretmen 2(K), her zaman olmasa da farklı sorunlarla karşılaştığını ve bu sorunların genellikle sistemsel sorunlar olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca amaç dışı teknoloji kullanımının öğretmenleri hedeften uzaklaştırabileceği ve bu durumun da öğrenci üzerinde farklı bir izlenim uyandırabileceğini belirtmiştir. Tam olarak kullanımı bilinmeyen etkileşimli tahtaların sorun teşkil ettiğinden bahseden Öğretmen 2(K), sürekli kullanılan teknolojik aletlerin ise öğrencilerin dinleme ve not alma becerilerini de etkileyebileceğinden bahsetmiştir. Öğretmen 3(E) ise genellikle sistemsel sıkıntıların baş gösterdiğini ve elden geldiğince bu problemin önüne geçildiğini belirtmiştir.

Benzer şekilde Öğretmen 5(K), teknolojik araçlarla ilgili yeteri kadar bilgi sahibi olmadığını ve karşılaşabilecek herhangi bir teknik sorunda tıkanıp kaldığını vurgulamıştır. Öğretmen 5(K), etkileşimli tahtaları kullanırken herhangi bir uygulamada bir virüs ile karşılaşıldığında, taşınabilir bellek de bulunan verinin açılmadığı durumlarda ya da etkileşimli tahtalarla ilgili bir sorun yaşandığında öğretmen olarak yetersiz kaldığını ifade etmiş ayrıca bu durumun dersi olumsuz etkilediğine de dikkat çekmiştir. Bu görüşlerden farklı olarak Öğretmen 4(E), teknolojik araç ve gereçlere yoğunluk verildiği zaman öğrencilerde körelme olduğunu vurgulamıştır. Teknolojik araçlara göre hazırlanan dersin elektrik kesintisi gibi sebeplerden dolayı yapılamadığı durumlarda birçok aksaklığa sebep olduğunu belirtmiştir. Ayrıca teknolojik araçların bazen öğrencileri çok kolaylaştırdığından da bahsetmiştir. Öğretmen 6(E) ise bazı sitelere erişim engelinin bulunduğu ve internette video açarken içeriği uygun olmayan reklamlarla karşılaşılabilmesine dikkat çekmiştir. Bu durumun dersi böldüğünün kanaatinde olan Öğretmen 6(E) internet anlamında genel ağın çok büyük katkısı olduğu görüşünü savunurken reklamların dersi böldüğü ve erişim anlamında sitelerin derse engel oluşturduğu görüşüne de vurgu yapmıştır. Ayrıca Öğretmen 7(K), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) internet bağlantısı ile ilgili sorun yaşadığını belirtmiştir. Bu görüşe ek olarak Öğretmen 9(E), cihazlarla ilgili sıkıntılar yaşadığını da dile getirmiştir.

İkinci alt amaca ait öğretmen görüşleri incelendiğinde Öğretmen 1(E) ve Öğretmen 8(E), sosyal bilgiler derslerinde teknolojik araçları kullanırken herhangi bir sorun yaşamadığını ifade etmiştir. Bu konuya dair diğer öğretmenlerin yaşadığı sorunlar ve bu sorunlara dair görüşler yukarıda belirtilmiştir. Öğretmen 7(K), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) internet erişim sorununun olmasından bahsetmiş olup Öğretmen 3(K), Öğretmen 5(E) ve Öğretmen 9(K) ise teknik sorunların yaşandığına dair görüşler belirtmişlerdir. Ayrıca Öğretmen 2(K) ve Öğretmen 5(K), öğretmenlerin teknoloji konusunda bilgisiz olduğundan bahsetmiştir.

Teknoloji Kullanımının Sosyal Bilgiler Dersine Katkıları

Üçüncü alt amaç doğrultusunda sosyal bilgiler öğretmenlerine teknoloji kullanımının derse katkı sağlayıp sağlamadığına dair görüşleri sorulmuştur. Bu alt amaca dair mülakata katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamı, teknoloji kullanımının katkıları olduğunu belirtmiştir. Ne tür katkılar sağladığı ise Tablo 4’de gösterilmektedir.

Tablo 4. Teknoloji kullanımının sosyal bilgiler dersine katkıları (n=10)

İfadeler	f
Dersi somutlaştırması	4
Öğrencilerin ilgisini çekmesi	4
Dersi görsel anlamda zenginleştirilmesi	4
Öğrencilerin aktifleşmesini sağlama	3
Öğrenilenlerin pekiştirilmesi	2
Konu ile ilgili örneklerin çoğaltılması	2
Dersin akıcı olmasını sağlama	2
Konuların anlaşılmasını sağlama	1
Zamandan tasarruf sağlama	1
Derslerin verimli geçmesi	1
Öğrenmelerde kalıcılık sağlama	1
Öğrencilere imkân sağlama	1

Teknoloji kullanımının sosyal bilgiler dersine katkılarını içeren öğretmen görüşleri Tablo 4’de yer almaktadır. Teknolojik aletlerin dersi somutlaştırması, öğrencilerin ilgisini çekmesi, dersi görsel anlamda zenginleştirilmesi ve öğrencileri aktif hale getirmesi gibi görüşlerin en fazla frekansa sahip ifadeler olduğu görülmektedir. Bu konuya ilişkin öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Sosyal bilgiler dersinin soyut bir ders olduğuna dikkat çeken Öğretmen 1(E), teknolojik araçların ve simülasyon ortamlarının dersin sunumunda büyük katkı sağladığını belirtmiştir. Aynı görüşte olan Öğretmen 2(K), Öğretmen 3(E) ve Öğretmen 4(E) teknoloji kullanımı ile derslerin daha somut geçtiğini dile getirmiştir. Daha açık bir şekilde anlatmak gerekirse Öğretmen 2(K), materyal ve araç-gereç desteği açısından teknoloji kullanımının derslere katkı sağladığını bu sayede derslerin daha verimli ve somut geçtiğini ifade etmiştir. Teknolojik araçların büyük katkı sağladığını belirten Öğretmen 3(E) ise teknolojik araç kullanımının öğrencilerin ilgisini çektiğini, soyut konuları somutlaştırdığını, dersi görsel anlamda zenginleştirdiğini, örnekleri çoğalttığını ve tahtaya yazarak geçirilecek zamanın daha verimli kullanıldığını dile getirmiştir. Öğretmen 4(E) ise teknolojik araçların örnek zenginliği sağladığını ve bu sayede dersin daha akıcı geçtiğini belirtmiştir. Teknolojinin dersleri görselleştirdiğini ifade eden Öğretmen 4(E), genel ağda yer alan haberlerin dersi pekiştirdiği kanaatindedir. Bu görüşe paralel olarak Öğretmen 5(K), özellikle bazı ünite ve bazı sınıf seviyelerinde görselliğin bol olmasının konunun anlaşılabilirliğini arttıracığından bahsetmiş ve ayrıca mehter marşı ile ders anlatılmasının dikkat çekici olabileceği örneğini de vermiştir.

Teknolojik araçların öğrencilerin ilgisini çektiği hususunda görüş bildiren Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 7(K) teknolojik araçların birçok katkısı olduğunu ifade etmiştir. Öğretmen 6(E), teknolojik araçların en başta görsellik sağladığından bahsetmiş ve buna sanal müzeleri örnek olarak göstermiştir. Öğretmen 7(K) ise video ve kısa filmlerin dikkat çekici olduğundan bahsetmiştir. Ayrıca akıllı tahtadan test çözdürdüğünü ve test kitabı olmayan öğrencilerin bu sayede derse katılım sağladığını da belirtmiştir. Bu görüşlerden farklı olarak Öğretmen 8(E), teknolojik araçların katkısı olduğunun fakat öğretmenin yerini hiçbir zaman tutmayacağına kanaatindedir. Konuyu önce kendisinin anlattığını belirten Öğretmen 8(E), konunun eksik kalan yönlerini teknolojik araçlarla tamamladığını ifade etmiştir. Örnek olarak ise konuyu pekiştirme ve dönüt alma anlamında teknolojik aletlerin faydalı olduğunu dile getirmiştir.

Öğrencileri aktif, öğrenmeleri ise daha kalıcı hale getirdiğini söyleyen Öğretmen 9(E), öğrencilerin aynı zamanda internet araçlarından istedikleri zaman bilgi edinebileceği hususuna dikkat çekmiştir. Bu görüşlere benzer olarak Öğretmen 10(K), teknolojik araçların öğrencileri

daha aktif hale getirdiğini ve dersi sıkıcılıktan kurtardığını vurgulamıştır. Derslerinde slaytlar kullandığını, oyunlar oynattığını, etkinlikler ve soru çözümleri yaptırdığını söyleyen Öğretmen 10(K) bu sayede derslerin monotonluktan kurtulduğunu ve teknolojik araçların derse renk kattığını ifade etmiştir.

Üçüncü alt amaca dair öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde Öğretmen 1(E), Öğretmen 2(K), Öğretmen 3(E) ve Öğretmen 4(E) teknolojinin dersi somutlaştırdığı yönünde ifadeler kullanmıştır. Ayrıca Öğretmen 3(E), Öğretmen 5(K), Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 7(K) teknoloji kullanımının öğrencilerin ilgisini çektiğine dair görüşler belirtmiş olup Öğretmen 3(E), Öğretmen 4(E), Öğretmen 5(K) ve Öğretmen 7(K) ise teknoloji kullanımının dersi görsel anlamda zenginleştirdiği yönünde ifadeler kullanmışlardır. Bu düşüncelere ek olarak Öğretmen 7(K), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) ise teknoloji kullanımı ile öğrencilerin daha aktif olduklarını dile getirmiş ve buna dair açıklamalarda bulunmuşlardır.

Teknolojinin Kullanıldığı Üniteler ve Sınıf Seviyeleri

Dördüncü alt amaca dair sosyal bilgiler öğretmenlerine teknolojinin en fazla hangi ünite ve hangi sınıf seviyesinde kullanıldığı sorulmuştur. Bu soruya dair öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 5’de gösterilmektedir.

Tablo 5. Teknolojinin kullanıldığı üniteler ve sınıf seviyeleri (n=10)

İfadeler	f
6. sınıfın “Yeryüzünde Yaşam” ünitesi	4
6. sınıfın “Tarihe Yolculuk” ünitesi	3
7. sınıfın “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesi	3
5. sınıfın “Tarihi ve Kültürel Değerlerimiz” ünitesi	3
5. sınıfın “Çevremizi Tanıyalım” ünitesi	2
6. sınıfın “Bilim ve Teknoloji Hayatımızda” ünitesi	1
7. sınıfın “Ülkemizde Nüfus” ünitesi	1
7. sınıfın “Zaman İçinde Bilim” ünitesi	1
Bütün sınıf seviyeleri ve bütün ünitelerde	1

Tablo 5 incelendiğinde, bazı öğretmenlerin birden fazla ünite ve sınıf seviyesi söylediği görülmektedir. 7. sınıfta “Türk Tarihine Yolculuk”, 6. sınıfta “Yeryüzünde Yaşam” ve “Tarihe Yolculuk” ünitelerinin en fazla teknoloji kullanılan ünite ve sınıf seviyesi olduğu görülmektedir. Ayrıca Öğretmen 4(E)’ün sadece 5. sınıflarda derse girdiği daha önceki verilerde göze çarpmaktadır. Bu nedenle Öğretmen 4(E)’ün belirttiği ünite adı sadece 5. sınıf seviyesinde ele alınmıştır. Bu konuya dair öğretmen görüşleri şu şekildedir:

Dördüncü alt amaca dair Öğretmen 1(E), 5, 6 ve 7. sınıf seviyelerinde coğrafya ve tarih konularının yoğun işlendiği ünitelerde teknolojik araç kullandığını belirtirken Öğretmen 2(K), daha çok 4. ünite ve 6. sınıf düzeyinde teknolojik araç kullandığını belirtmiştir. Bu görüşlerden farklı olarak Öğretmen 3(E), bütün sınıf seviyeleri ve ünitelerde teknolojik araç kullandığını söylemiş, Öğretmen 4(E) ise en çok “Çevremizi Tanıyalım” ünitesinde teknolojik araç kullandığını belirtmiştir. Öğretmen 5(K), teknolojik araç ve gereçlerin 5. ve 6. sınıflarda kullanılması gerektiğinin daha faydalı olduğunu düşünürken Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 9(E) ise teknolojinin en fazla 7. sınıflarda “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesinde kullanılması gerektiğini düşünmektedir.

Tarih konularının ağır olduğunu düşünen Öğretmen 8(E), teknolojik araçları en fazla 5. sınıflarda “Kültür ve Miras” öğrenme alanında kullandığını ifade etmiştir. Öğretmen 7(K) ise

teknolojinin en fazla 6. ve 7. sınıfta kullanıldığını söylemiştir. 6. sınıflarda “Meridyen ve Paralel” konularında çok fazla teknoloji kullanan Öğretmen 7(K), 7. sınıflarda ise “Türk İslam Bilim İnsanları” konusunda kısa filmler izlettiğini belirtmiştir. Bu görüşe benzer olarak Öğretmen 10(K), 6. sınıfların 2. ünitesinin öğrencilere ağır geldiğini söylemiştir. Ayrıca 6. sınıfta 3. ünite “Dünyanın Şekli, Paralel, Meridyen” gibi konuların görsel hale gelmesinin daha iyi olacağından ve derslerin bu şekilde daha verimli geçeceğinden de bahsetmiştir.

Dördüncü alt amaca dair sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri incelendiğinde Öğretmen 1(E), Öğretmen 7(K) ve Öğretmen 10(K) teknoloji ile ilgili araçları 6. sınıfın “Yeryüzünde Yaşam” ünitesinde kullandıklarını belirtmişlerdir. Ek olarak Öğretmen 1(E), Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 10(K) 6. sınıfın “Tarihe Yolculuk” ünitesinde de teknolojik araçların kullanıldığını ifade etmiştir. Ayrıca Öğretmen 1(E), Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 9(E) teknolojik araçların 7. sınıfın “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesinde kullanıldığını ifade ederken bunlara ek olarak Öğretmen 1(E), Öğretmen 8(E) ve Öğretmen 5(K) ise 5. sınıfın “Tarihi ve Kültürel Değerlerimiz” ünitesinde teknolojik araçların kullanıldığını söylemişlerdir.

Tablo 6. Teknolojinin kullanıldığı ünite ve sınıf seviyelerinin tercih edilme nedenleri (n=10)

İfadeler	f
Konularda görselliğe ihtiyaç duyulması	4
Ders etkisinin arttırılmak istenmesi	3
Konuların öğrenciye ağır gelmesi	3
Konuların teknolojiye uygun olması	1
Konuların ayrıntılı olması	1
Dersin kalıcı olmasının sağlanması	1
Ders saatinin yetmemesi	1

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin seçmiş oldukları ünite ve sınıf seviyesini tercih etme nedenleri Tablo 6’da görülmektedir. Konuların öğrenciye ağır gelmesi, ders etkisinin arttırılmak istenmesi ve konularda görselliğe ihtiyaç duyulması gibi nedenler öğretmenler tarafından en fazla ifade edilen gerekçelerdir. Bazı öğretmenler ise gerekçe belirtmediği için görüşleri aşağıda yer almamaktadır. Aşağıda bu konuya dair görüşü olan öğretmenlerin ifadelerine yer verilmiştir.

Öğretmen 2(K), “Bilim Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanı konularının daha ayrıntılı ve teknoloji kullanımına yönelik olduğu cevabını vermiştir. Öğretmen 4(E) ise daha çok görsele ihtiyaç duyduğu konularda teknolojiden faydalandığını ifade etmiştir. Buna örnek olarak ise konuları işledikten sonra etkileşimli tahtada bilgi yarışması tarzı içerikli oyunların öğrencilerin daha çok dikkatini çektiğini söylemiş ve bu şekilde uygulamalarla dersi de pekiştirdiğini dile getirmiştir. Öğretmen 5(K), öğrencilerin küçük yaş grubunda olduklarını ve bu yüzden belgesel, video ve görseller üzerinden ders anlatmanın etkili olacağı görüşündedir. 6. sınıf seviyesinde de teknolojik araç kullanımının faydalı olduğunu düşünen Öğretmen 5(K), Orta Asya yaşam kültürü konusunda belgesellerin ve çadırların nasıl kurulduğuna dair videoların izletilmesinin daha kalıcı öğrenmeler sağladığının altını çizmiştir. Yine bunlara ek olarak Öğretmen 5(K), 6. sınıf seviyesinde “Meridyen, Paralel ve Elips” gibi konular anlatılırken video çalışmaları ya da görseller kullanıldığında öğrencilerde kalıcı öğrenmeler gerçekleştiğini ifade etmiştir.

Öğretmen 6(E), Osmanlı Tarihi konusunun öğrencilere ağır geldiğini, çok fazla teknik kavram içerdiğini ve 3 saat ders süresinin bu konu için yetersiz olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Öğretmen 10(K), “Kültür ve Miras” öğrenme alanının öğrencilere ağır geldiği ve konu içeriğinin çok fazla olduğuna dair görüşler bildirmiştir. Bunların haricinde Öğretmen 10(K),

“Dünyanın Şekli, Paralel ve Meridyen” gibi konuların görsel hale getirildiğinde dersin daha verimli geçtiğinden de bahsetmiştir. Öğretmen 9(E), öğrencilerin Osmanlı Devleti ile ilgili konuları kafasında canlandıramadığını ve bu yüzden bu konulara dair görsel öğelere yoğun ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir. Öğretmen 8(E) ise öğrencilerin tarih konularında videolar, slaytlar ve görseller görmelerinin faydalı olduğu kanaatindedir. Aynı şekilde Öğretmen 7(K), öğrencilerin etkileşimli tahtadan üç boyutlu olarak video izlemelerinin daha etkili olduğu görüşünü belirtmiştir.

Dördüncü alt amaç doğrultusunda, teknolojinin kullanıldığı ünite ve sınıf seviyelerinin tercih edilme nedenleri belirtilmiştir. Öğretmen 5(K), Öğretmen 8(E), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) belirttikleri ünite konularında görselliğe ihtiyaç duyulmasından dolayı teknolojik araçlar kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca Öğretmen 5(K), Öğretmen 7(K) ve Öğretmen 4(E) ise tercih ettikleri ünite ve sınıf seviyelerinde ders etkisini arttırmak için teknolojik araçlar kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunlara ek olarak Öğretmen 5(K), Öğretmen 6(E) ve Öğretmen 10(K) ise konuların öğrenciye ağır gelmesinden dolayı teknolojik araçlar kullandıklarını öne sürmüşlerdir.

Sosyal Bilgiler Dersinde Teknoloji Kullanımına Yönelik Öneriler

Beşinci alt amaca dair sosyal bilgiler öğretmenlerine, teknolojinin derslerde kullanımına yönelik önerilerinin olup olmadığı sorulmuştur. Öğretmenlerin verdiği cevaplar Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7. Sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımına yönelik öneriler (n=10)

İfadeler	f
EBA etkinliklerinin geliştirilip zenginleştirilmesi	5
Ders konularına uygun daha fazla içerik üretilmesi	2
Öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması	2
Öğretmen ve öğrenci etkileşimine açık içeriklerin üretilmesi	2
EBA’da içeriklerin güncellenmesi	2
Öğretmenlere teknoloji ile ilgili hizmet içi eğitimlerin verilmesi	1
EBA’da öğretmenlerin içerik paylaşabilmesi	1
Teknolojik araç eksikliklerinin giderilmesi	1
Etkileşimli tahtalara bakım ve onarım yapılması	1

Tablo 7 incelendiğinde EBA etkinliklerinin geliştirilip zenginleştirilmesi, ders konularına uygun daha fazla içerik üretilmesi, öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması gibi önerilerin olduğu görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji kullanımına yönelik önerilerini barındıran görüşler aşağıda yer almakta yalnızca bu konuya dair Öğretmen 2(K) ve Öğretmen 3(E)’ün görüşü bulunmamaktadır.

Öğretmen 1(E), öğrencilerin etkileşimine açık içeriklerin üretilmesi kanaatindedir. Öğretmen 4(E), oyun içerikli bilgi yarışmalarının, testlerin ve uygulamaların artmasının sosyal bilgiler dersi açısından çok daha iyi olacağını düşünmektedir. Öğretmen 5(K) ise etkileşimli tahtalarda virüslerden ya da dokunmatığın bozulmasından kaynaklı birçok sorun olduğunu ve bu sorunlardan dolayı etkileşimli tahtaları bazen kullanamadıklarını dile getirmiştir. Buna çözüm olarak ise bakanlığın yönlendirmesi ile yılda bir ya da iki kez etkileşimli tahtaların bakım ve onarımının yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Ayrıca EBA’da bilgi kirliliği olduğunu ve ders içeriklerini yansıtmayan videoların bulunduğunu vurgulayan Öğretmen 5(K), içeriklerin çok yetersiz olduğu ve güncellenmesi gerektiğini de söylemiştir. Bütün bunlara ek olarak Öğretmen

5(K), bakanlığın öğretmenlere EBA’da içerik üretme ile ilgili gerekli hizmet içi eğitim fırsatı sunmasını ve öğretmenlerin EBA’da ders içeriği paylaşabilmesine izin verilmesini önermiştir.

Öğretmen 5(K), Öğretmen 6(E), Öğretmen 8(E), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) EBA’daki etkinliklerin geliştirilip, zenginleştirilmesi gerektiği konusunda görüşler öne sürmüşlerdir. Öğretmen 6(E), EBA platformunun güncellenmediğinden, hala aynı içeriklerin yer aldığından, yer alan içeriklerin çocukların ilgisini çekmediğinden, videoların kısa olmasından ve içeriklerden dönüt alınamamasından bahsetmiştir. Bütün bu sebeplerden dolayı Öğretmen 6(E), EBA platformundaki etkinliklerin zenginleştirilmesi gerektiğinin önemini vurgulamıştır. Aynı fikirde olan Öğretmen 10(K), EBA platformunu zaman zaman kullandığını fakat buradaki etkinliklerin sıkıcı olduğu ve çeşitlendirilmesi gerektiği görüşündedir. Bu şekilde sosyal bilgiler dersine daha faydalı olunacağına da dikkat çekmiştir. EBA platformunun geliştirilmesi gerektiğinden bahseden Öğretmen 9(E) ise bu platformda etkileşimin çok zayıf olduğunu ve artırılması gerektiğini belirtmiştir. Buna örnek olarak ise EBA üzerinden her hafta bir konu verilebileceğini, öğrencilerin bu konu üzerinden tartışabileceğini hatta buna öğretmenlerin de dahil olabileceğini önermiştir.

Bu görüşlerden farklı olarak Öğretmen 8(E), uygulama, slayt, video ve belgesellerin paket halinde öğretmenlere gönderilebileceğini önermektedir. Bütün bunları öğretmenlerin hazırlamaya vaktinin olmadığını belirten Öğretmen 8(E), müfredata birebir uyumlu, öğrencilerin derse katılımını arttıran video ve belgesellerin öğretmenlerin işlerini çok kolaylaştıracağına dair görüşler öne sürmüştür. Bunlara ek olarak EBA’da yer alan videoların öğrenciler tarafından beğenilmediği, dikkat çekmediği, çok yetersiz ve kısa olduğu yönünde ifadeler kullanmıştır. Bunun çözümü için ise daha profesyonel içeriklerin hazırlanması gerektiğini belirtmiştir. Ayrıca haritalarla ilgili içerik üretilmesi gerektiğini belirten Öğretmen 7(K) ise örnek olarak fiziki haritalar ile ilgili programlar yapılabileceğinden bahsetmiştir.

Beşinci alt amaç doğrultusunda Öğretmen 5(K), Öğretmen 6(E), Öğretmen 8(E), Öğretmen 9(E) ve Öğretmen 10(K) EBA etkinliklerinin geliştirilip, zenginleştirilmesi gerektiği konusunda önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmen 1(E) ve Öğretmen 7(K) ise ders konularına uygun daha fazla içerik üretilmesi gerektiğini belirtirken Öğretmen 4(E) ve Öğretmen 6(E) ise öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması gerektiği görüşündedir. Ayrıca Öğretmen 1(E) ve Öğretmen 7(K), öğretmen ve öğrenci etkileşimine açık içeriklerin üretilmesi gerektiğini önermiştir. Bunlara ek olarak Öğretmen 5(K) ve Öğretmen 6(E) ise EBA’daki içeriklerin güncellenmesi hususunda görüşler öne sürmüşlerdir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Sosyal bilgiler öğretmenleri ile yapılan mülakatlar sonucunda öğretmenlerin tamamı teknoloji ile ilgili araç kullandığını ifade etmiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde bu sonuca benzer sonuçların olduğu çalışmalara rastlanmıştır. Çoban ve İleri (2013) yapmış oldukları çalışmada öğretmenlerin derslerinde bilgisayar, projeksiyon, gibi teknolojik araçlar kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Coşkun (2001) öğretmenlerin sosyal bilgiler derslerinde bilgisayar gibi teknolojik araçlar kullandığı sonucunu bulmuştur. Bu sonuçtan farklı olarak Özel (2014) ve Öztürk, Keskin ve Keskin (2004) kıdemli öğretmenlerin diğer öğretmenlere göre öğretim teknolojilerini daha fazla kullandığı sonucuna ulaşmıştır. Yıldırım (2007) ise öğretim teknolojilerinin okullarda kullanılması ile ilgili yaptığı çalışmada, öğretmenlerin teknolojiyi kullanmaya yönelik tutumlarının düşük olması, sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin

öğretim teknolojilerini kullanma konusundaki yetersizliklerinin bulunması gibi nedenlerden dolayı öğretmenlerin teknolojik araçları kullanmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Ayrıca araştırmanın bulgularına bakıldığında teknolojik araçlar içerisinde en fazla etkileşimli tahtanın kullanıldığı görülmektedir. Bu sonuca benzer olarak sosyal bilgiler dersinde etkileşimli tahtanın kullanıldığı çalışmalara yer verilmiştir (Ahmetoğlu & Oğuz Haçat, 2018; Çalışkan & Altundaş, 2016; Çoklar & Tercan, 2014; Özel, 2014; Şimşek & Yıldırım, 2016). Araştırmanın sonuçları ve benzer sonuçlar gösteren çalışmalar incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin teknoloji ile ilgili yeni uygulamalar kullanmadığı ortaya çıkmıştır. Günümüzde metaverse, Web 2.0 araçları, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik gibi farklı programlar ve uygulamalar yer almasına rağmen görüşmeye katılan öğretmenlerden teknolojinin kullanımına dair çok zengin veri alınamamıştır. Bu bakımdan sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve gelişen teknoloji göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin teknolojiye yönelik yeni trendleri kullanmadığı tespit edilmiştir.

Araştırmada öne çıkan diğer önemli bir husus ise mülakata katılan öğretmenlerin sekiz tanesinin teknolojik araçları kullanırken sorun yaşadığı, iki tanesinin ise sorun yaşamadığı sonucudur. Çalışmaya göre teknolojik aletlerle ilgili teknik sorunların yaşanması ve internet erişim sorununun olması öğretmenler tarafından en fazla belirtilen sorunlar içerisinde yer almaktadır. Benzer şekilde Wilson (2003) yapmış olduğu çalışmada teknolojik donanım eksiklikleri ve internete ulaşım sorunu gibi problemlerin sosyal bilgiler derslerinde engel teşkil eden sorunlardan olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Üçüncü alt problemdeki bulgulara göre çalışmaya katılan öğretmenlerin tamamı teknoloji kullanımının derse katkı sağladığını belirtmiştir. Buna yönelik olarak teknolojik aletlerin dersi somutlaştırması, öğrencilerin ilgisini çekmesi, dersi görsel anlamda zenginleştirilmesi ve öğrencileri aktif hale getirmesi gibi görüşlerin öne çıktığı görülmektedir. Benzer şekilde Glover, Miller, Averis ve Door (2007), Kurtoğlu Erden ve Uslupehlivan (2020) derslerde teknoloji kullanımının birçok katkı sağladığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonuca paralel olarak Kaya (2008) okullarda teknolojik araçların kullanımı ile öğrencilerin motivasyonunun ve dersin veriminin artacağını düşünmektedir. Aynı şekilde Çöl ve Karaca (2020) çalışmalarında bu tür katkılarla örtüşen sonuçlara ulaşmışlardır. Ayrıca Çoklar ve Tercan (2014) etkileşimli tahta kullanımının öğrenciyi aktif kılma, öğrencinin motivasyonunu ve akademik başarısını artırma, öğrencinin olumlu tutum geliştirmesini, kalıcı ve etkili öğrenmesini sağlama gibi avantajlar getirdiğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan farklı olarak Korkmaz ve Korkmaz (2015) ise öğrencilerin etkileşimli tahta kullanımına yönelik olan dersleri yetersiz buldukları ve buna dair olumsuz görüşler belirttikleri sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın dördüncü alt problemdeki bulgulara göre 7. sınıfta “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesinin, 6. sınıfta “Yeryüzünde Yaşam” ve “Tarihe Yolculuk” ünitesinin en fazla teknoloji kullanılan ünite ve sınıf seviyesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca konuların öğrenciye ağır gelmesi, ders etkisinin arttırılmak istenmesi ve konularda görselliğe ihtiyaç duyulması gibi nedenlerin öğretmenler tarafından belirtildiği sonucuna da ulaşılmıştır. Benzer şekilde Ulusoy ve Gülüm (2009) sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konuları işlenirken görsel materyallerin etkili olacağından ve teknolojinin tarihsel kanıtları, eğitim amaçlı görsel kanıt haline getirebileceğinden bahsetmiştir. Bu sonuca paralel olarak İneç ve Akpınar (2017) 6. sınıfta tarih konularının çok geniş kapsamlı olması ve ders kitabının yetersiz olmasından dolayı çalışmalarında geo-medya teknolojisini kullanmışlardır. Ayrıca Avcı ve Memişoğlu (2016) ise

kültür ve miras öğrenme alanı konularının ağır olmasından dolayı görsellerle zenginleştirilmesi gerektiğinden bahsetmiştir.

Araştırmanın beşinci alt problemindeki bulgular değerlendirildiğinde EBA etkinliklerinin geliştirilip zenginleştirilmesi, ders konularına uygun daha fazla içerik üretilmesi, öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması gibi önerilerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İlgili alanda bu sonuca paralel olan çalışmalara rastlanmıştır. Ahmetoğlu ve Oğuz Haçat (2018) öğrencilerin, etkileşimli tahta kullanımına yönelik içeriklerin zenginleştirilmesi ve eğitici oyunların eklenmesi şeklinde görüşler belirttiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca bu sonuca paralel olarak Özel (2014) öğretmenlerin derslerde kullanılan teknolojik araçların güncelleştirilebilir ve geliştirilebilir olması gerektiğinden bahsetmiştir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarına göre şu önerilerde bulunulabilir:

- Sosyal bilgiler öğretmenlerine teknolojik araç-gereç kullanımı konusunda hizmet içi eğitim verilmesi.
- Okullardaki teknik ve internet erişimi ile ilgili sorunların giderilmesi.
- EBA platformunun geliştirilerek içerisindeki etkinliklerin zenginleştirilmesi.
- Öğrencilerin dikkatini çekecek uygulamaların artırılması ve ders konularına uygun daha fazla içeriğin üretilmesi.
- Millî Eğitim Bakanlığı vasıtasıyla etkileşimli tahtalara bakım ve onarım yapılması.

Etik Metin

Bu makalede, araştırma ve yayın etiği kuralları takip edilmektedir. Makale ile ilgili her türlü ihlalin sorumluluğu yazar/yazarlara aittir.

KAYNAKÇA

- Açıklım, M. (2016). Sosyal bilgilerde teknoloji kullanımı- Teknoloji destekli sosyal bilgiler öğretimi. D. Dilek (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi* içinde (1. baskı, ss. 679-694). Pegem Akademi.
- Ahmetoğlu, S. S., & Oğuz Haçat, S. (2018). T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde etkileşimli tahta kullanımına yönelik öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Tarih Okulu Dergisi*, 11(37), 109-140. <http://dx.doi.org/10.14225/Joh1409>
- Akpınar, E., Aktamış, H., & Ergin, Ö. (2002). Fen Bilgisi dersinde eğitim teknolojisi kullanılmasına ilişkin öğrenci görüşleri. *Turkish Online*, 4(1) 93-100.
- Aksoy, H.H. (2003). Eğitim kurumlarında teknoloji kullanımı ve etkilerine ilişkin bir çözümleme. *Bilim Eğitim ve Toplum*, 1(4), 4-23.
- Aktürk, V., Yazıcı, H., & Bulut, R. (2013). Sosyal bilgiler dersinde animasyon ve dijital harita kullanımının öğrencilerin mekân algılama becerilerine yönelik etkileri. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (28), 1-17.
- Albayrak, İ. (2017). *Uzaktan eğitim sistemi, uzaktan eğitim sisteminde sanal sınıf ortamı ve sanal sınıfta sınıf yönetimi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Trakya Üniversitesi, Edirne, Türkiye.
- Avcı, M., & Memişoğlu, H. (2016). Kültürel miras eğitimine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerin görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(1) 104-124. <http://dx.doi.org/10.17051/io.2016.42123>
- Azı, F. B. (2020). *Artırılmış gerçeklik uygulamalarının sosyal bilgiler dersinde akademik başarı ve ders tutumlarına etkisi*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye.

- Baloğlu Uğurlu, N. (2014). Sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji araçlarının kullanımı. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (3. baskı, ss. 243-265). Pegem Akademi.
- Batdı, V., Akyol, A., & Arslan M. (2022). Eğitimde metaverse kullanımı. T. Talan & V. Batdı (Ed.), *Teknoloji çağında eğitim ve güncel yaklaşımlar* içinde (1. baskı, ss.23-51). Efe Akademi Yayınları.
- Bilgili, A.S. (2019). *Sosyal Bilgilerin Temelleri* (9. baskı). Pegem Akademi.
- Boz, İ., & Özerbaş, M. A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin matematik dersinde teknoloji kullanımlarına ilişkin görüşleri. *Bilim Eğitim Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 4(2), 56-66.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (17. baskı). Pegem Akademi.
- Coşkun, S. (2001). *İlköğretim okulu 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler derslerinde materyal/teknoloji kullanım durumu*, [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi, İstanbul, Türkiye.
- Çalışkan, H., & Altundaş, B. (2016, Temmuz). *Öğrencilerin sosyal bilgiler derslerinde etkileşimli tahta kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi* [Sözlü bildiri sunumu]. V. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu, Denizli, Türkiye.
- Çoban, A., & İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213.
- Çoklar, A.N., & Tercan, İ. (2014). Etkileşimli tahta kullanan öğretmenlerin etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri. *İlköğretim Çevrimiçi*, 13(1), 48-61.
- Çöl, M., & Karaca, F. (2020). 2005 ve 2017 Sosyal bilgiler öğretim programlarına göre sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımının öğretmen gözünden değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 47-56.
- Dere, İ., & Ateş, Y. (2020). Sosyal bilgiler derslerinde teknolojik araç ve materyal kullanımı: Bir durum çalışması. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 496-514. <http://dx.doi.org/10.17556/erziefd.665782>
- Ekici, S., & Yılmaz, B. (2013). FATİH Projesi üzerine bir değerlendirme. *Türk Kütüphaneciliği*, 27(2), 317-339.
- Erden, M.K., & Uslupehlivan, E. (2020). Eğitimde teknoloji kullanımının bugünü ve geleceğine ilişkin öğretmen adaylarının düşüncelerinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 109-126.
- Erginer, E. (2016). *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (7. baskı). Pegem Akademi.
- Gedik, R. (2020). Sanal gerçeklik teknolojisinin ortaokul sosyal bilgiler dersi iklimler konusunda kullanılması üzerine öğrenci görüşleri. *Journal of Innovative Research in Social Studies*, 3(1), 33-53.
- Glover, D., Miller, D., Averis, D., & Door, V. (2007). The evolution of an effective pedagogy for teachers using the interactive whiteboard in mathematics and modern languages: an empirical analysis from the secondary sector. *Learning Media and Technology*, 32(1), 5-20.
- Işık, A. (2013). Elektronik kitapların eğitimde kullanılabilirliği. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 2(2), 395-411.
- İneç, Z. F., & Akpınar, E. (2017, 4-6 Mayıs). *Sosyal bilgilerde otantik öğrenme: yöntem, teknik ve yeni yaklaşımlar* [Sözlü bildiri sunumu]. Uluslararası Sosyal Bilgiler Eğitimi Sempozyumu VI, Eskişehir, Türkiye.
- Kaya, B. (2008). Sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımı. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 189-205.
- Korkmaz, E., & Korkmaz, C. (2015). Öğretmen adaylarının etkileşimli tahta kullanımına yönelik görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(32), 477-497.
- MEB (Millî Eğitim Bakanlığı) (2018). *Sosyal bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 4, 5, 6 ve 7. sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Rehber* (S. Turan, Çev. Ed.). Nobel Yayıncılık.
- Nalçacı, A., & Ercoşkun, M. H. (2005). İlköğretim sosyal bilgiler derslerinde kullanılan materyaller. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 141-154.

- Özel, E. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojilerine yönelik tutum ve davranışları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(31), 129-144. <https://doi.org/10.17295/dcd.53769>
- Öztürk, C., Keskin, S., & Keskin, Y. (2004). İlköğretim okulu 4. ve 5. sınıf sosyal bilgiler derslerinde materyal/teknoloji kullanım durumu. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 19(19), 107-120.
- Picard, P.M., (2009). *Technology Based Interviews: Constructing Better Student Attitudes Toward History By Using Technology To Develop A Technology Based Interview Archive Of The Great Depression*, [Yayınlanmamış doktora tezi]. Columbia Üniversitesi, New York, USA.
- Say, S. & Pan, V. (2017). The effect of instruction with augmented reality astronomy cards on 7th grade students' attitudes towards astronomy and academic achievement. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, (December Special Issue for INTE), 295-301.
- Şimşek, A., & Kaymakçı, S. (2015). *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* (1. baskı). Pegem Akademi.
- Şimşek, Ü., & Yıldırım, T. (2016). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve görüşleri. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 632-649. <http://dx.doi.org/10.14687/ijhs.v13i1.3506>
- Tekerek, M., Altan, T., & Gündüz, İ. (2014). Fatih projesinde tablet pc kullanımına yönelik öğrenci tutumlarının incelenmesi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 7(2), 21-27. <https://doi.org/10.12973/bid.2017>
- Ulusoy, K., & Gülüm, K. (2009). Sosyal bilgiler dersinde tarih ve coğrafya konuları işlenirken öğretmenlerin materyal kullanma durumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 85-99.
- Wilson, E. K. (2003). Preservice secondary social studies teachers and technology integration. *Journal of Computing in Teacher Education*, 20(1), 29-39.
- Yanpar Şahin, T. (2004). Sosyal bilgiler öğretiminde oluşturmacı yaklaşım sonucunda ortaya çıkan öğrenen çalışmalarının değerlendirilmesi. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi*, 6(9), 1-12.
- Yeşiltaş, E., & Kaymakçı, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretim programının teknoloji boyutu. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 314-340.
- Yeşiltaş, E. (2014). Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretim Materyalleri ve Teknolojileri. M. Safran (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimi* içinde (3. baskı, ss. 226-241). Pegem Akademi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (10. baskı). Seçkin.
- Yıldırım, S. (2007). Current Utilization of ICT in Turkish Basic Education Schools: a Review of Teacher's ICT Use and Barriers to Integration. *International Journal of Instructional Media*, 34(2), 171-186.
- Yılmaz, A., & Şeker, M. (2016). Sosyal bilgiler öğretiminde materyal tasarımı. D. Dilek (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitimi* içinde (1. baskı, ss. 545-570). Pegem Akademi.

EXTENDED ABSTRACT

The Situation of Social Studies Teachers Using Technology in Their Lessons

Introduction

Today, technology is advancing at a dizzying pace, making remarkable transformations in the economic and socio-cultural fields of social life. As in other fields, new teaching materials, programs and applications are used in education to make learning easier, more practical and permanent. In this context, in order to increase the quality and efficiency of education, it is necessary to make use of course materials related to education programs (Nalçacı & Ercoşkun, 2005).

We are experiencing a learning age where behavior change through education is fed from broad, complex and diverse sources, and the most important goal is to raise happy people. From this point of view, education is based on raising individuals who will use knowledge in a faster, creative, useful and technical way, rather than equipping people with more information (Erginer, 2016). From this perspective, the constructivist philosophy of education comes to the fore and the role of technology in the learning process is considered important. In the constructivist learning approach, knowledge is created by students as a result of associating them with the natural environment, sociocultural content and prior knowledge. In this approach, it is very important for the students to be active themselves (Yanpar Şahin, 2004). In this respect, it can be said that with the reflection of technology in education, the activities in the teaching environment are enriched and the student becomes active. In addition, students can be allowed to have real-world interactions with technologies such as computer conferencing, e-mail, video-conferencing and group software.

Method

This study was carried out with the basic qualitative research design, which is one of the qualitative research types. Research that focuses on how people construct reality by interacting with their external world is called basic qualitative research. The whole purpose here is to solve how individuals make sense of their lives and experiences (Merriam, 2018).

Result and Discussion

As a result of the interviews with social studies teachers, all of the teachers stated that they use technology-related tools. When the relevant literature was examined, studies with similar results were found. In their study, Çoban and İleri (2013) concluded that teachers use technological tools such as computers and projections in their lessons. Similarly, Coşkun (2001) found that teachers use technological tools such as computers in social studies lessons. Unlike this result, Özel (2014) and Öztürk, Keskin, and Keskin (2004) concluded that senior teachers use instructional technologies more than other teachers. Yıldırım (2007), on the other hand, in his study on the use of instructional technologies in schools, concluded that teachers do not use technological tools due to reasons such as low teachers' attitudes towards using technology, crowded classrooms, and teachers' inadequacy in using instructional technologies.

In addition, when the findings of the research are examined, it is seen that smart boards are used the most among the technological tools. Similar to this result, there are studies in the related literature in which smart boards are used in social studies lessons. (Ahmetoğlu & Oğuz Haçat, 2018; Çalışkan & Altundaş, 2016; Çoklar & Tercan, 2014; Özel, 2014; Şimşek & Yıldırım, 2016).

When the results of the research and studies showing similar results are examined, it has been revealed that social studies teachers do not use new applications related to technology. Today, although there are different programs and applications such as metaverse, Web 2.0 tools, virtual reality and augmented reality, very rich data on the use of technology could not be obtained from the teachers who participated in the interview. In this respect, considering the social studies curriculum and developing technology, it has been determined that teachers do not use new trends in technology.

Another important result that stands out in the research is that eight of the teachers who participated in the interview had problems using technological tools, while two of them did not. According to the study, experiencing technical problems with technological devices and having internet access problems are among the most frequently mentioned problems by teachers. Similarly, Wilson (2003) concluded that problems such as technological hardware deficiencies and the problem of accessing the Internet are among the problems that pose an obstacle in social studies courses. In parallel with this result, Ahmetoğlu and Oğuz Haçat (2018) concluded that experiencing technical and internet-related problems on smart boards is an undesirable situation for students.

According to the findings in the third sub-problem, all of the teachers who participated in the study stated that the use of technology contributed to the lesson. In this regard, it is seen that the views such as technological tools concretizing the lesson, attracting the attention of the students, enriching the lesson visually and making the students active come to the fore. Similarly, Glover, Miller, Averis, and Door (2007), Kurtoğlu Erden, and Uslupehlivan (2020) concluded that the use of technology in lessons makes many contributions. Parallel to this result, Kaya (2008) thinks that the use of technological tools in schools will increase the motivation of students and the efficiency of the lesson. Likewise, Çöl and Karaca (2020) reached similar results in their study. In addition, Çoklar and Tercan (2014) stated that the use of smart boards brought advantages such as making the student active, increasing the motivation and academic success of the student, developing a positive attitude, and ensuring permanent and effective learning. Contrary to these results, Korkmaz and Korkmaz (2015) concluded that the students found the courses for the use of interactive whiteboards insufficient and stated negative opinions about it.

According to the findings in the fourth sub-problem of the study, it was concluded that the "Journey to Turkish History" unit in the 7th grade, and the "Life on Earth" and "Journey to History" unit in the 6th grade were the units and grade levels that used the most technology. In addition, it was concluded that the reasons such as the subjects being heavy for the students, the desire to increase the effect of the lesson and the need for visualization in the subjects were stated by the teachers. Similarly, Ulusoy and Gülüm (2009) mentioned that visual materials will be effective when teaching history and geography subjects in social studies course and that technology can turn historical evidence into visual evidence for educational purposes. In parallel with this result, İneç and Akpınar (2017) used geo-media technology in their studies because the history subjects were very comprehensive in the 6th grade and the textbook was

insufficient. In addition, Avcı and Memişoğlu (2016) mentioned that culture and heritage learning area subjects should be enriched with visuals because of the heavy weight.

When the findings in the fifth sub-problem of the research were evaluated, it was concluded that there were suggestions such as developing and enriching the EBA activities, producing more content suitable for the course topics, and increasing the applications that will attract the attention of the students. Studies in parallel with this result were found in the related field. Ahmetoğlu and Oğuz Haçat (2018) stated that the students expressed their views on enriching the content for the use of smart boards and adding educational games. In addition, in parallel with this result, Özel (2014) mentioned that the technological tools used in the lessons should be updated and developed by the teachers.

"International Journal of New Approaches in Social Studies - IJONASS" is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).